

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

๑. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรในภาพรวมและสินค้าเกษตรที่สำคัญ

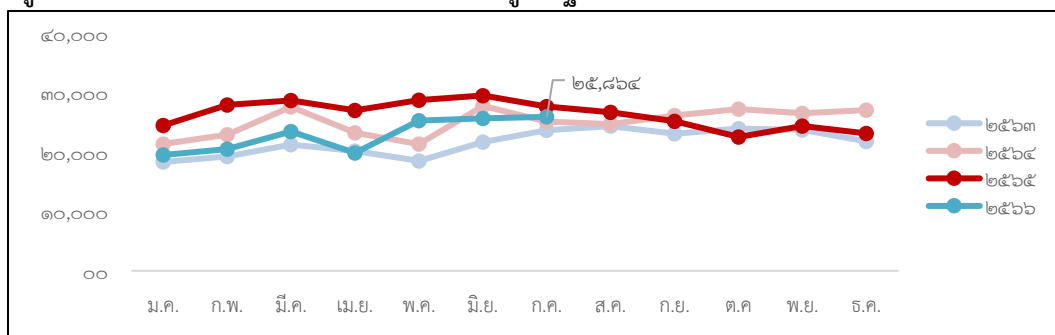
รายการ	มูลค่าส่งออกปี ๖๕	ก.ค. ๖๕	ก.ค. ๖๖	มิ.ย. ๖๖	% เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับ	
	ล้านบาท				ก.ค. ๖๕	มิ.ย. ๖๖
รวมสินค้าเกษตรและอาหารทั้งหมด	๓๑๕,๒๓๙	๒๗,๖๒๕	๒๕,๘๖๔	๒๕,๖๑๐	-๖%	๑%
ข้าว	๑๘,๖๙๑	๙๘๓	๑,๔๘๕	๑,๔๒๓	๕๑%	๔%
ปลาพื้บรจระเือง	๑๙,๒๓๒	๑,๗๐๐	๑,๔๗๒	๑,๕๒๔	-๑๓%	-๓%
กุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็น/แช่แข็ง	๗,๒๗๖	๖๓๓	๕๓๑	๔๕๐	-๑๖%	๑๘%
สินค้าประมงอื่นๆ	๑๗,๓๙๗	๑,๔๑๙	๑,๒๒๔	๑,๒๕๐	-๑๔%	-๒%
ผลไม้และลูกน้ต	๓,๓๔๓	๓๓๗	๓๕๘	๔๑๑	๖%	-๑๓%
-ทุเรียน	๔๕๐	๔๘	๕๗	๗๔	๑๙%	-๒๓%
-มังคุด	๑๘	๐	๑	๑๒	-	-๙๕%
กล้วยไม้ตัดดอก	๔๘๑	๓๔	๓๒	๕๗	-๖%	-๔๔%
อาหารสัตว์เลี้ยง	๒๗,๙๖๔	๒,๔๗๗	๑,๗๑๔	๑,๗๑๗	-๓๑%	๐%
ยางและของที่ทำจากยาง	๑๖๒,๕๖๖	๑๔,๔๒๔	๑๓,๙๒๖	๑๓,๙๒๘	-๓%	๐%

ที่มา : กรมศุลกากร

๒. สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม

๒.๑ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไปยังสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น ๒๕,๘๖๔ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๖ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าสำคัญของ ปลาพื้บรจระเือง (ลดลงร้อยละ ๑๓) กุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็น/แช่แข็ง (ลดลงร้อยละ ๑๖) สินค้าประมงอื่นๆ (ลดลงร้อยละ ๑๔) อาหารสัตว์เลี้ยง (ลดลงร้อยละ ๓๑) ยางและของที่ทำจากยาง (ลดลงร้อยละ ๓) และกล้วยไม้ตัดดอก (ลดลงร้อยละ ๘) ลดลงกว่าปีก่อน ในขณะที่การนำเข้า ข้าว และผลไม้และลูกน้ต มีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๑ และ ๖ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๖๖ ยังมีปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยในหลายเรื่อง เช่น ภาวะเงินเฟ้อ และเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ที่ยังคงชะลอตัว ซึ่งส่งผลต่อการใช้จ่ายของผู้บริโภค รายละเอียดตามภาพด้านล่างนี้

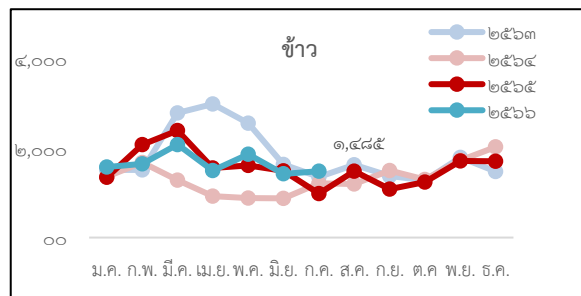
ภาพ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารจากไทยสู่สหรัฐฯ เปรียบเทียบแบบรายเดือน ในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา

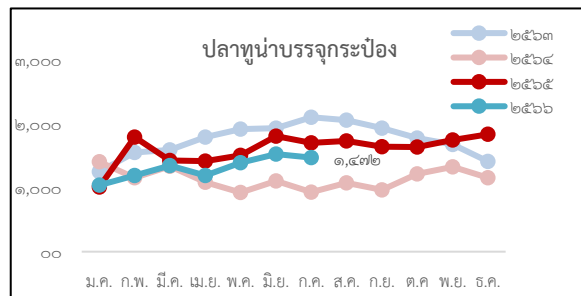
ข้อมูลจาก : กรมศุลกากร

๒.๒ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญ ๘ รายการ

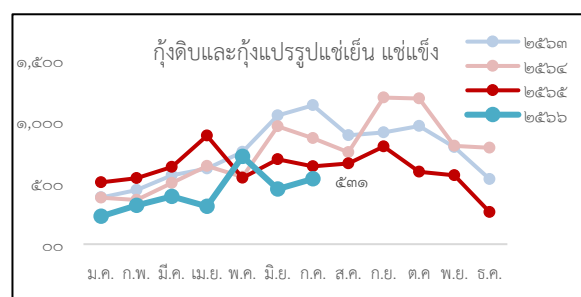
๑. ข้าว มีมูลค่าการส่งออก ๑,๔๘๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๕๑ เนื่องจากค่าเงินบาทที่อ่อนตัว และสต็อกข้าวของโลกที่ลดลง หลังจากเกิดภาวะภัยแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญ รวมถึงน้ำท่วมและภัยธรรมชาติอื่นๆ ที่กระทบต่อการเพาะปลูกของหลายประเทศผู้ผลิต จึงทำให้หลายประเทศเร่งการนำเข้า เพื่อความมั่นคงทางอาหาร

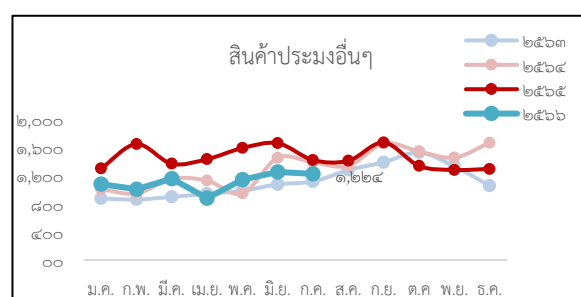
๒. ปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง มีมูลค่าการส่งออก ๑,๔๗๒ ล้านบาท ลดลงกว่าปีก่อนร้อยละ ๑๓

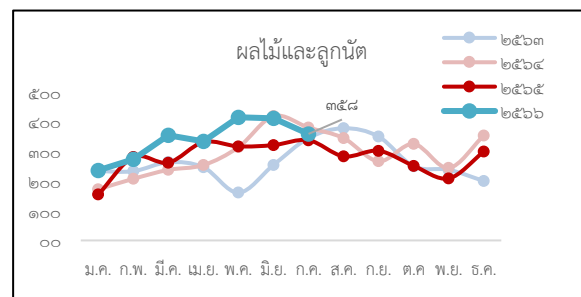
๓. กุ้งดิบ และกุ้งแปรรูปแช่เย็น/แช่แข็ง มีมูลค่าการส่งออก ๕๓๑ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๑๖ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน มาจากความสามารถในการผลิตกุ้งของไทยลดลงอันเนื่องมาจากโรคระบาด EMS สินค้าคงคลังในสหรัฐฯ ที่ยังคงมีมากจากการกักตุนในช่วงการระบาดของโควิด-๑๙ และอัตราเงินเฟ้อที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในสหรัฐอเมริกา

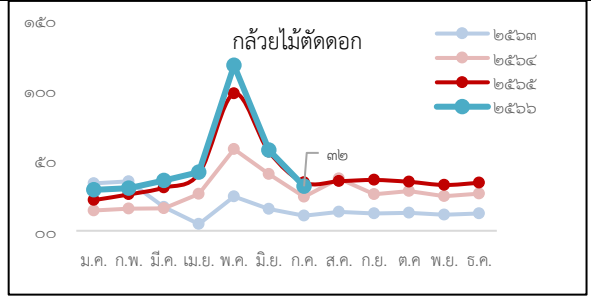
๔. สินค้าประมงอื่นๆ มีมูลค่าการส่งออก ๑,๒๒๔ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๑๔ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สินค้าส่งออกหลักในกลุ่มนี้คือ ปลาทูน่า ปูนิ่ม และปลาหมึกแช่แข็ง

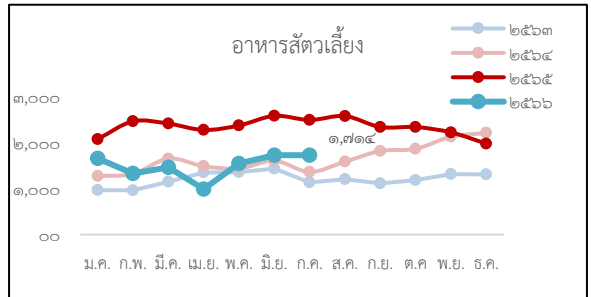
๕. ผลไม้และลูกไม้ มีมูลค่าการส่งออก ๓๕๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สินค้าผลไม้สดส่งออกสำคัญในกลุ่มนี้คือ ทุเรียนและมะพร้าว โดยในเดือนที่ผ่านมาพบว่า มีการส่งออกทุเรียนสดแช่เย็นเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจะต้องใช้การขนส่งทางอากาศ ทำให้ผลไม้ไทยมีราคาสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่สินค้าก็ยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด

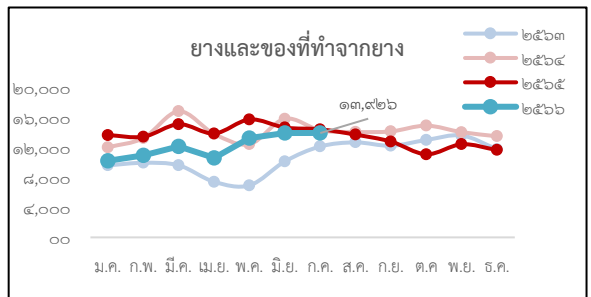
๖. **กล้วยไม้ตัดดอก** มีมูลค่าการส่งออก ๓๒ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๖ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีที่ผ่านมา สถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ดีขึ้นในสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้กล้วยไม้ตัดดอกกลับมาส่งออกได้ดีอีกครั้ง ทั้งฤดูกาลส่งออกกล้วยไม้ไทยจะส่งออกได้ดีในช่วงไตรมาสที่สองของปี และหลังจากนั้นมูลค่าการส่งออกจะเริ่มทรงตัวไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

๗. **อาหารสัตว์เลี้ยง** มีมูลค่าการส่งออก ๑,๗๑๔ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๓๑ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีที่ผ่านมา เนื่องจาก สหรัฐอเมริกานำเข้าสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยง (Pet food) ลดลง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการนำเข้าจากทุกประเทศพบว่า สหรัฐอเมริกายังคงนำเข้าสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยงจากไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง ต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ เป็นต้นมา ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นแหล่งส่งออกอาหารสุนัขและแมวอันดับ ๑ ของสหรัฐอเมริกาจากการรับจ้างผลิต (Original Equipment Manufacturer - OEM) ให้กับแบรนด์ชั้นนำ

๘. **ยางและของที่ทำจากยาง** มูลค่าการส่งออก ๑๓,๙๒๖ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๓ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีที่ผ่านมา สถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ดีขึ้นในสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ความต้องการถุงมือยางทางการแพทย์ลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกเริ่มกลับเข้าสู่แนวโน้มปกติเดิมก่อนการระบาด

๓. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของไทย

๓.๑ NFI รายงานการปฏิเสธสินค้าประมงไทยที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ได้รับแจ้งข้อมูลการปฏิเสธสินค้าประมงที่มีการนำเข้าจากประเทศต่างๆ รวมทั้งไทย ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น รวบรวมโดยหน่วยงาน National Fisheries Institute (NFI) ประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ (เอกสารแนบ) โดยพบว่า ๑. สหรัฐอเมริกา องค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (U.S. Food and Drug Administration: FDA) ปฏิเสธสินค้าประมงไทย จำนวน ๔ รายการ และ ๒. ญี่ปุ่น ปฏิเสธสินค้าประมงไทย จำนวน ๑ รายการ สินค้าประมงที่ส่งออกจากไทยถูกปฏิเสธการนำเข้าเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การปนเปื้อนจากสิ่งแปลกปลอม/สิ่งสกปรก (Filthy) ตรวจพบเชื้อซาลโมเนลลา (SALMONELLA) ไม่แสดงส่วนผสมอาหารในฉลากและไม่แสดงฉลากภาษาอังกฤษ (LIST INGREDIENTS, NO ENGLISH) และพบกรดซอร์บิกเกินมาตรฐาน

๓.๒ รายงานการปฏิเสธการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารไทย สำหรับเดือนกรกฎาคม หน่วยงาน FDA สหรัฐอเมริกาได้ปฏิเสธการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารจากไทยจำนวน ๑๔ รายการ แบ่งเป็น สินค้าผักและผลไม้ ๒ รายการ สินค้าอาหารสำเร็จรูป ๒ รายการ และสินค้าประมง ๑๐ รายการ ด้วย ๕ สาเหตุ คือ ฉลากไม่จัดทำเป็นภาษาอังกฤษ (NO ENGLISH) พบเชื้อซาลโมเนลลา (SALMONELLA) พบสารพิษหรือสารอันตราย (POISONOUS) พบสิ่งแปลกปลอมหรือสิ่งสกปรก (FILTHY) และพบสารกำจัดศัตรูพืช (PESTICIDE) ทั้งนี้ การปฏิเสธดังกล่าวเป็นการปฏิเสธแต่ละรุ่นสินค้าที่นำเข้า เนื่องจากไม่เป็นตามมาตรฐานที่สหรัฐอเมริกาคำหนดเท่านั้น มิใช่เป็นการห้ามนำเข้าอย่างถาวร

๓.๓ การเลื่อนกำหนดการส่งออกส้มโอฉวยรังสีเชิงพาณิชย์จากไทยมายังสหรัฐอเมริกา สืบเนื่องจากที่กรมวิชาการเกษตรได้จัดส่งส้มโอสายพันธุ์ต่าง ๆ ของไทยเพื่อมาร่วมแสดงในงานเทศกาลไทย Sawasdee DC และการฉลองครบรอบ ๑๙๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. และงาน Reception เพื่อนำเสนอส้มโอแก่ผู้นำเข้า จัดโดยฝ่ายการเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส ในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ โดยมีผู้นำเข้าในสหรัฐฯ สนใจและสั่งซื้อส้มโอเพื่อนำเข้าจำนวน ๑ ตู้คอนเทนเนอร์ขนาด ๔๐ ฟุต

สำหรับจำหน่ายในช่วงเทศกาลไหว้พระจันทร์ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๖ อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องใช้สารกันเชื้อรา Imazalil และ Thiabendazole ในกระบวนการคัดบรรจุด้วยตามข้อกำหนดของกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ ซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้มีการจัดซื้อ จึงต้องใช้เวลาในการนำเข้าสารดังกล่าว ทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถส่งออกส้มโอได้ในช่วงปลายเดือนกันยายน เพื่อจำหน่ายได้ในช่วงเดือนตุลาคมต่อไป

๔. สถานการณ์ด้านการเกษตรหรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา

๔.๑ ความเห็นของสหรัฐอเมริกาต่อประเด็นญี่ปุ่นปล่อยน้ำบำบัดกัมมันตภาพรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะไดอิจิ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ค้นคว้าข้อมูลทำที่ของสหรัฐอเมริกาต่อประเด็นญี่ปุ่นปล่อยน้ำบำบัดกัมมันตภาพรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ซึ่งเป็นประเด็นที่สมาคมอุตสาหกรรมทูน่าไทยให้ความสนใจต้องการทราบสถานการณ์ดังกล่าว โดยสำนักงานฯ พบว่า องค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา หรือ FDA และหน่วยงานภาครัฐของสหรัฐฯ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารมหาสมุทรและชั้นบรรยากาศแห่งชาติ หรือ NOAA สำนักงานปกป้องสิ่งแวดล้อม หรือ EPA หน่วยงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือ DEC และองค์การอนามัยโลก หรือ WHO ยังไม่มีการแสดงความกังวล เนื่องจากมีการตรวจติดตามและสุ่มตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างสัตว์น้ำเป็นระยะตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ซึ่งยังไม่มีการตรวจพบสารกัมมันตรังสีในสินค้าตัวอย่างจึงยังไม่มีความห่วงกังวลกรณีการปล่อยน้ำบำบัดดังกล่าวของญี่ปุ่น สหรัฐฯ เชื่อมั่นว่า ญี่ปุ่นได้ดำเนินการวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียเกี่ยวกับวิธีการและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างถี่ถ้วน และได้แสดงความโปร่งใสต่อการตัดสินใจดำเนินการดังกล่าว รวมทั้งวิธีการที่ปรับใช้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านนิวเคลียร์ที่ทั่วโลกยอมรับ ในภาคส่วนของผู้บริโภคอเมริกัน ยังไม่พบว่ามีประเด็นว่ามีข้อห่วงกังวลในขณะนี้ อย่างไรก็ตาม NGOs เช่น Greenpeace อาจมีความพยายามสร้างประเด็นในอนาคตก็เป็นได้

๔.๒ FDA ลงนามความร่วมมือกับเอกวาดอร์เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในสินค้ากุ้งนำเข้า เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ องค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา หรือ FDA ได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือด้านกฎระเบียบ (Regulatory Partnership Arrangement - RPA) กับหน่วยงานกำกับดูแลสินค้าประมงของเอกวาดอร์ซึ่งเป็นหนึ่งในคู่ค้ารายใหญ่ของสหรัฐฯ ข้อตกลงในลักษณะนี้เป็นการดำเนินการครั้งแรกระหว่าง FDA กับกระทรวงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและประมง (Vice Ministry of Aquaculture and Fisheries - VMAF) เพื่อดำเนินงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดด้านความปลอดภัยอาหารตลอดห่วงโซ่อุปทานสำหรับกุ้งจากการเพาะเลี้ยง ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความปลอดภัยอาหารก่อนสินค้าเดินทางถึงสหรัฐฯ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๕ FDA และ VMAF ได้ลงนามในข้อสัญญาการรักษาความลับ (Confidentiality Commitment - CC) เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นความลับ ได้แก่ บันทึกผลการตรวจสอบ ผลวิเคราะห์ตัวอย่าง และเอกสารอื่นที่ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ FDA ได้ตรวจประเมินระบบการควบคุมความปลอดภัยอาหารสำหรับสินค้าประมงจากการเพาะเลี้ยงของเอกวาดอร์อย่างเข้มงวด ตลอดจนประเมินศักยภาพในการดำเนินงาน กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อำนาจในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎระเบียบ การตรวจทวนสอบและประเมินการปฏิบัติงาน การป้องกันโรคและเฝ้าระวัง การรับมือเมื่อเกิดโรคระบาด การฝึกอบรม และความสามารถของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ ซึ่ง FDA มีความมั่นใจในระบบของเอกวาดอร์ในการควบคุมตรวจสอบสินค้ากุ้งที่ส่งออกไปยังสหรัฐฯ ทั้ง FDA และเอกวาดอร์สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อการบังคับใช้กฎระเบียบของแต่ละประเทศ

๔.๓ ศูนย์เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเปิดศูนย์นวัตกรรมกุ้งในแคลิฟอร์เนีย ศูนย์เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (CAT-Center for Aquaculture Technologies)) ได้เปิดศูนย์นวัตกรรมพันธุกรรมกุ้ง (Shrimp Genetics Innovation Center) ในนครซานดิเอโก รัฐแคลิฟอร์เนีย CAT เป็นองค์กรให้บริการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีประยุกต์เพื่อปรับปรุงผลิตภาพ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนในอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประกอบด้วยห้องปฏิบัติการแก้ไขตัดต่อจีโนม (Genome-editing lab) และมีพื้นที่ว่างเพิ่มเติมสำหรับบ่อเลี้ยง จึงเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับงานวิจัยกุ้งได้เพิ่มขึ้นถึง ๔ เท่า การลงทุนครั้งนี้เป็นไปเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กรในฐานะผู้นำด้านงานวิจัยพันธุกรรม และช่วยให้ผู้เลี้ยงสามารถเพิ่มผลผลิตกุ้งเพื่อหล่อเลี้ยงชาวโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป้าหมายของศูนย์นวัตกรรมพันธุกรรมกุ้งคือเพิ่มอัตราเร่งของการแพร่พันธุ์ผ่านการไข่นวัตกรรมเทคนิคการแก้ไขตัดต่อยีน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการปรับปรุงพันธุ์แบบดั้งเดิมที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุด และช่วยให้นักพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำเป็นไปอย่างรวดเร็ว ศูนย์นวัตกรรมพันธุกรรมกุ้งตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับศูนย์นวัตกรรมพันธุกรรมปลา (CAT Finfish Genetics Innovation Center) ทำให้สามารถดำเนินการศึกษาร่วมกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ ทีมนักวิจัยรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ช่วยให้ลูกค้าบรรลุปเป้าหมาย เมื่อปี ๒๕๖๔ CAT ได้ประกาศความร่วมมือกับ NEOGEN Corporation ในเมืองลินคอล์น รัฐเนแบรสกา เพื่อให้บริการพัฒนาจีโนม (ลักษณะพันธุกรรม) คุณภาพสูง ตามความต้องการของผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๔.๔ ความไม่แน่นอนของธุรกิจเนื้อสุกรของสหรัฐอเมริกา ผู้ผลิตเนื้อสุกรของสหรัฐอเมริกากำลังเผชิญกับสภาพเศรษฐกิจที่ทรงตัวของประเทศ และมีแนวโน้มจะเป็นไปในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องจนถึงสิ้นปี ๒๕๖๖ ราคาสุกรเพิ่มสูงขึ้นในช่วงฤดูร้อนของปี ๒๕๖๖ แต่ไม่ทันต่อราคาอาหารสัตว์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายอื่นที่เพิ่มสูงขึ้น ราคาขายปลีกของเนื้อสุกรในท้องตลาดเพิ่มสูง ในขณะที่การจับจ่ายสำหรับปรุงอาหารภายในครัวเรือนกลับลดลง จึงเป็นการจำกัดการเติบโตของการบริโภคภายในประเทศ เนื้อสุกรขายดีในช่วงการลือคตาวนจากโรคระบาดเมื่อปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ เนื่องจากส่วนใหญ่คือการซื้อกลับบ้านหรือต้องปรุงอาหารเอง เมื่อร้านอาหารเปิดให้บริการเต็มรูปแบบในช่วงปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖ การค้าปลีกเนื้อสุกรจึงประสบความสำเร็จมากชิ้น สหรัฐอเมริกา ส่งออกเนื้อสุกรร้อยละ ๒๕ ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ผู้ส่งออกเนื้อสุกรยังมองไม่เห็นแนวโน้มที่ชัดเจนของโลก โดยเฉพาะเมื่ออุปทานสุกรของจีนฟื้นตัวจากการระบาดของโรคคอตีบแอฟริกา (ASF-African Swine Fever) เมื่อ ๒-๓ ปีก่อน ช่วงที่จำนวนสุกรภายในประเทศจีนหดหายไปจากการระบาดของ ASF ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรของสหรัฐอเมริกา เพิ่มขึ้นสามเท่าในปี ๒๕๖๒ และเพิ่มขึ้นสองเท่าในปี ๒๕๖๓ เม็กซิโกกลายเป็นตลาดหลักหลังจากที่สถานการณ์สุกรในจีนเริ่มฟื้นตัว โดยในปี ๒๕๖๕ สหรัฐอเมริกาส่งออกเนื้อสุกรปริมาณ ๑,๐๔๕ ล้านตันไปยังเม็กซิโก คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ของปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรของสหรัฐอเมริกาทั้งหมด แม้ตลาดเม็กซิโกจะมีพัฒนาการมากขึ้นก็ตาม แต่ยังคงมีความไม่แน่นอนสำหรับช่วงที่เหลือของปี ๒๕๖๖ ผู้ผลิตเนื้อสุกรสหรัฐอเมริกาจึงยังต้องประสบกับความไม่แน่นอนในระยะสั้น แต่สำหรับระยะยาว หากราคาขายปลีกเนื้อสุกรลดลงสู่ระดับปกติ จะสามารถช่วยให้อุปสงค์ในประเทศฟื้นตัวได้

๔.๕ จีน สิงคโปร์ โอกาสสำหรับธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยงของสหรัฐอเมริกา กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา หรือ USDA (US Department of Agriculture) ระบุว่า สหรัฐฯ มีโอกาสขยายตลาดการส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงไปยังจีนและสิงคโปร์ได้อีกมาก โดยในปี ๒๕๖๕ สหรัฐฯ มีการส่งออกไปจีนถึง ๒๖๔ ล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๙ พันล้านบาท) ส่งผลให้จีนเป็นตลาดหลักสำหรับการส่งออกที่ใหญ่เป็นอันดับสองรองจากแคนาดา โดยประชากรสุนัขและแมวของจีนเพิ่มขึ้นจาก ๖๙ ล้านตัวในปี ๒๕๖๔ เป็น ๑๘๖ ล้านตัวในปี ๒๕๖๕ การนำเข้าอาหารสุนัขและแมวทั้งหมดของจีนเพิ่มขึ้นจาก ๑๐ ล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๓๕๐ ล้านบาท) เป็น ๖๗๒ ล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๒.๓ หมื่นล้านบาท) ทำให้จีนเป็นผู้นำเข้าอาหารสัตว์เลี้ยงที่เติบโตเร็วที่สุดในโลกสหรัฐฯ กลายเป็นผู้ส่งออกอาหารสุนัขและอาหารแมวอันดับต้น ๆ ของจีนในเวลาเพียงสองปี ในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม ๒๕๖๖ การส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงของสหรัฐฯ ไปยังจีนเพิ่มสูงถึง ๑๓๙ ล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๔.๗ พันล้านบาท) เพิ่มขึ้นกว่าสองเท่าเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๕ สิงคโปร์เป็นผู้นำเข้าสินค้าเกษตรรายใหญ่ที่สุดของสหรัฐฯ เป็นอันดับสาม รองจากมาเลเซียและสหภาพยุโรป ในปี ๒๕๖๕ สหรัฐฯ ส่งออกสินค้าเกษตรไปยังสิงคโปร์มูลค่าราว ๑.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๔.๙ หมื่นล้านบาท) ระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๖๕ ในช่วงที่เกิดโรคระบาด ชาวสิงคโปร์เลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ขณะนี้เริ่มชะลอตัวลง โดยในปี ๒๕๖๕ สหรัฐฯ ส่งออกอาหารสุนัขและแมวไปยังสิงคโปร์มูลค่า ๑๕.๙ ล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๕๕๐ ล้านบาท) ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗ จากปี ๒๕๖๕ ปัจจุบันสหรัฐฯ ครองส่วนแบ่งตลาดอาหารสัตว์เลี้ยงในสิงคโปร์ร้อยละ ๒๓ เป็นที่สองรองจากประเทศไทย คาดว่ายอดจำหน่ายปลีกของอาหารแมวในสิงคโปร์จะเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๗ ในปี ๒๕๖๖ โดยมาจากอีคอมเมิร์ซเป็นหลัก ในขณะที่คาดว่ายอดจำหน่ายอาหารสุนัขจะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ ซึ่งผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์เลี้ยงระดับพรีเมียมและมีนวัตกรรมใหม่ ๆ

๕. การคาดการณ์สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร

๕.๑ ผลการสำรวจราคาผลไม้เขตร้อนและข้าวในเขต DMV ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จากการสำรวจพบผลไม้สดจากไทยในท้องตลาด ได้แก่ ทุเรียนสด และมะพร้าวอ่อน และพบผลไม้เขตร้อนอื่นๆ ที่มีวางจำหน่าย ได้แก่ ทุเรียนมูซานคิงแซ่เยือกแข็ง ทุเรียนมาเลเซีย (มาเลเซีย) ทุเรียนแซ่แข็ง (เวียดนาม) มังคุด (เม็กซิโก) ลำไย (ไม่ระบุ) สับปะรด (คอสตาริกา) ฝรั่ง (ไต้หวัน สหรัฐฯ) แก้วมังกรเนื้อขาว (เวียดนาม) แก้วมังกรเนื้อแดง (เวียดนาม) แก้วมังกรผิวเหลือง (เอกวาดอร์) มะม่วง (เม็กซิโก) เงาะ (กัวเตมาลา) ลิ้นจี่ (ไม่ระบุ) และส้มโอ (เวียดนาม) สำหรับข้าว พบข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวขาวจากเวียดนาม ข้าวดำออร์แกนิกจากจีน และส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากประเทศไทย โดยในเดือนนี้ไม่พบการจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้ และสับปะรดมีไม่หลากหลายพันธุ์และราคาสูงกว่าปกติ

๕.๒ อุปสงค์กึ่งทั่วโลกลดลง ราคาและความต้องการสินค้ากึ่งมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับราคาอาหารสัตว์และต้นทุนในการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ผลิตกึ่งทั่วโลกอยู่ในสภาวะยากลำบาก อุตสาหกรรมกึ่งกำลังเผชิญความท้าทายอย่างรุนแรงในช่วงหกเดือนแรกของปี ๒๕๖๖ ราคาทุกตกต่ำอย่างต่อเนื่องจากความต้องการของประเทศผู้นำเขาลดลง ในขณะที่เดียวกันผลผลิตจากผู้ผลิตรายใหญ่อย่างเอกวาดอร์กลับออกมาเยอะ ขณะนี้ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าราคาจะตกต่ำไปอีกนานเท่าใด และเชื่อว่าอุปทานในช่วงครึ่งหลังของปีนี้ (๒๕๖๖) จะลดลงอีก ผู้นำเข้าจำเป็นต้องระบายนสินค้าคงคลังออกให้หมด ซึ่งเชื่อว่าส่งผลให้ราคาขายส่งจะกระเด้งขึ้นได้ในปี ๒๕๖๗ ก่อนหน้านั้นจีนมีการนำเข้ากึ่งมากเป็นประวัติการณ์เนื่องจากคาดกันว่า เมื่อมีการยกเลิกนโยบายโควตาเป็นศูนย์เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ จีนจะมีความต้องการซื้อสูง แต่อุปสงค์กลับไม่ฟื้นตัวรวดเร็วอย่างที่คาด ส่งผลให้กึ่งราคาตกต่ำและสินค้าคงคลังสูง อันเป็นผลมาจากเศรษฐกิจที่ชะลอตัวของจีน คนรุ่นใหม่มีอัตราว่างงานสูง หนี้รัฐบาลท้องถิ่นท่วม และเกิดวิกฤตภาคอสังหาริมทรัพย์เหล่านี้ส่งผลต่อความต้องการสินค้าของจีนที่ลดลง อีกทั้งจีนยังกำลังประสบภาวะเงินฝืด และคาดว่ายังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในอนาคตอันใกล้

จนกว่ารัฐจะออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมกุ้งของเอเชียโดยรวมกำลังเข้าสู่ช่วงเวลาที่ทำหายที่สุดนับตั้งแต่การเกิดโรคตายด่วนหรือ EMS (Early Mortality Syndrome) เมื่อปี ๒๕๕๔ เป็นต้นมา ปริมาณกุ้งเริ่มลดน้อยลงในช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๖๖ และมีแนวโน้มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้ผลิตต้องผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในราคาขาดทุน อินเดียจะผลิตกุ้งลดลงร้อยละ ๒๐ ในช่วงครึ่งหลังของปีนี้ ปริมาณผลผลิตของเวียดนามและอินโดนีเซียมีแนวโน้มลดลงด้วย เอกวาดอร์จะประสบปัญหาเช่นกันจากความต้องการสินค้าที่ลดลงของจีน

๕.๓ การขาดแคลนข้าวและราคาที่สูงขึ้น อินเดียประกาศเมื่อเดือนกรกฎาคมว่าจะห้ามส่งออกข้าวบางรายการ ส่งผลให้ปริมาณข้าวในตลาดโลกจำนวน ๙.๕ ล้านเมตริกตัน (๑๐.๔ ตัน) หายไป หรือราวหนึ่งในห้าของปริมาณข้าวที่มีการส่งออกทั่วโลก การห้ามส่งออกข้าวของอินเดียมีสาเหตุจากอิทธิพลของสภาพอากาศที่แปรปรวน ลมมรสุมไม่มาตามฤดูกาล พร้อมกับปรากฏการณ์เอลนีโญกำลังก่อตัว จึงจำเป็นต้องห้ามส่งออกข้าวบางชนิดเพื่อหยุดยั้งราคาอาหารไม่ให้สูงขึ้น ก่อนหน้าที่อินเดียจะประกาศห้ามส่งออกข้าว หลายประเทศมีการเร่งจัดซื้อข้าวเนื่องจากคาดว่าจะขาดแคลนเมื่อเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้อุปทานตึงตัวและราคาข้าวเพิ่มสูงขึ้น การที่อินเดียห้ามส่งออกข้าว อาจก่อให้เกิดผลกระทบแบบโดมิโนเนื่องจากประเทศอื่น ๆ จะทำตาม โดยที่สหรัฐอเมริกาปรับเอมิเรตส์ระงับการส่งออกข้าวเพื่อรักษาระดับข้าวคงคลัง เช่นกัลเป็นประเทศที่พึ่งพาการนำเข้าข้าวเป็นหลัก โดยร้อยละ ๗๐ มาจากอินเดียซึ่งขณะนี้มียอดราคาแพงมาก จึงจำเป็นต้องบริโภคข้าวที่ปลูกในประเทศซึ่งมีราคาสูงมาก และต้องหันไปนำเข้าข้าวจากไทยและกัมพูชา เวียดนามซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่อีกรายกำลังหวังที่จะทำกำไรจากราคาข้าวส่งออกข้าวซึ่งสูงที่สุดในรอบ ๑๕ ปี และการคาดการณ์ว่าผลผลิตของปีนี้จะสูงกว่าปีที่ผ่านมา เวียดนามอยู่ระหว่างการเพิ่มพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงสำหรับปลูกข้าวประมาณ ๕๐๐ ตารางกิโลเมตร และตั้งเป้าขายให้กับสหราชอาณาจักรซึ่งนำเข้าข้าวส่วนใหญ่จากอินเดีย ไทยคาดหวังว่าจะส่งออกข้าวได้มากกว่าปีที่ผ่านมา โดยในช่วง ๖ เดือนแรกของปีนี้สามารถส่งออกข้าวได้มากกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ ๑๕ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลชัดเจนว่าอินเดียจะอย่างไรต่อไป และเกษตรกรทั่วโลกรวมทั้งไทยยังมีความกังวลเกี่ยวกับปรากฏการณ์เอลนีโญ ผู้ส่งออกไทยมีความกังวลที่จะรับคำสั่งซื้อเนื่องจากราคาผันผวนเกรงว่าจะเสียประโยชน์จากการที่ราคาอาจพุ่งสูงขึ้นหลังจากการทำสัญญาไปแล้ว จึงคาดว่าปริมาณการส่งออกข้าวจะยังทรงตัวและไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมามากนัก

๖. อื่น ๆ

๖.๑ เวียดนามอนุมัติวัคซีนป้องกันโรคคอตีบแอฟริกาในสุกรเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก เมื่อช่วงปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ รัฐบาลเวียดนามอนุมัติการใช้เชิงพาณิชย์สำหรับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบแอฟริกาในสุกร หรือ ASF (African Swine Fever) ๒ ชนิดที่ผลิตขึ้นเองในประเทศเป็นครั้งแรก และเป็นวัคซีนเชิงพาณิชย์แรกของโลกสำหรับป้องกันโรคระบาดร้ายแรงชนิดนี้ วัคซีน ๒ ชนิดที่ได้รับการอนุมัติได้แก่ NAVET-ASFVAC ที่ได้จากการคิดค้นร่วมกันระหว่างบริษัท Navetco Central Veterinary Medicine กับนักวิทยาศาสตร์อเมริกัน และ AVAC ASF LIVE ซึ่งพัฒนาโดยบริษัท AVAC Vietnam JSC คาดว่าการอนุมัติดังกล่าวจะปูทางไปสู่การจำหน่ายในต่างประเทศ ซึ่งถือความก้าวหน้าครั้งสำคัญในการจัดการกับโรคสัตว์ร้ายแรงที่ระบาดในฟาร์มสุกรทั่วโลก โรค AFS ได้ทำลายตลาดเนื้อสุกรทั่วโลกมูลค่า ๒.๕ แสนล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๘.๕ ล้านล้านบาท) มาเป็นเวลาหลายปี ในการระบาดครั้งเลวร้ายที่สุดเมื่อปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒ ส่งผลให้ประชากรสุกรในจีนซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดในโลกตายไปครึ่งหนึ่ง สร้างความสูญเสียกว่า ๑ แสนล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๓.๕ ล้านล้านบาท) กระทรวงเกษตรของเวียดนามขอให้บริษัทผู้ผลิตวางแผนการผลิตเพื่อจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้ ได้มีการทดลองวัคซีนจำนวนกว่า ๖.๕ แสนโดส กับสุกรของเวียดนามใน ๔๐ จังหวัดแล้ว โดยมีอัตราประสิทธิภาพ (Efficacy rate) ร้อยละ ๙๕ นาย Thomas Vilsack รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกาแสดงความสนใจสั่งซื้อวัคซีนดังกล่าวเพื่อป้องกันไว้ก่อน แม้จะยังไม่เคยพบการระบาดของไวรัสในสหรัฐอเมริกาแต่อย่างใด

๖.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกาเป็นประธานการประชุมรัฐมนตรี APEC ด้านความมั่นคงทางอาหาร เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ เมืองซีแอตเทิล รัฐวอชิงตัน นาย Tom Vilsack รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา หรือ USDA ในฐานะประเทศเจ้าภาพการประชุมรัฐมนตรี APEC ด้านความมั่นคงทางอาหาร ทำหน้าที่ประธานการประชุม ได้เน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบเกษตรและอาหารกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางอาหาร และการเพิ่มผลผลิตอย่างยั่งยืน ภายใต้ธีม “ร่วมกันบรรลุระบบอาหารเกษตรที่ยั่งยืน เท่าเทียม และยืดหยุ่น” รวม. Tom Vilsack ได้หารือร่วมกับผู้นำจากประเทศสมาชิก APEC ผู้แทน และภาคอุตสาหกรรม โดยได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหา ผ่านการปรับตัวและบรรเทาปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเติบโตของผลผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ความมั่นคงทางอาหารของโลก ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากก๊าซเรือนกระจกสหรัฐฯ จะแบ่งปันข้อมูล แนวทางปฏิบัติที่ดี และทรัพยากรกับชุมชนทั่วโลกผ่านแพลตฟอร์มที่ชื่อว่า International Climate Hub นอกจากนี้ USDA ได้ริเริ่มดำเนินกิจกรรม ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑) จัดทำฐานข้อมูลด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security Dashboard) เพื่อให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร เช่น ตัวบ่งชี้ความไม่มั่นคงทางอาหาร ช่องโหว่ด้านการค้า ความสำคัญของการนำเข้าต่อความมั่นคงทางอาหาร ปริมาณแคลอรีที่แต่ละบุคคลควรได้รับ และปริมาณแคลอรีแยกตามกลุ่มอาหาร ซึ่งจะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายได้ทราบว่าขณะนี้ประเทศจำเป็นต้องจัดหาอาหารอะไรและจากที่ไหน โดยนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจและวิเคราะห์ได้ง่าย ๒) จัดทำคู่มือ

ภาคสนามชั่วคราว (Interim Instructional Field Guides) จำนวน ๑๗ เล่ม ซึ่งรวบรวมจากผลการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การทัศนศึกษา กิจกรรมแบ่งปันความรู้ รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดีของทุกประเทศสมาชิก APEC โดยคาดว่าจะดำเนินการเสร็จสิ้นในช่วงต้นปี ๒๕๖๗ เบื้องต้นจัดทำเสร็จแล้ว ๓ ฉบับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำและอาหาร นวัตกรรมด้านความปลอดภัยอาหาร และแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการเกษตร สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <https://www.usda.gov/apec-guides>

๖.๓ Thai Union และ SFP ขยายความร่วมมือด้านความยั่งยืน บริษัท ไทยยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ร่วมกับองค์กรความร่วมมือเพื่อประมงยั่งยืน หรือ SFP (Sustainable Fisheries Partnership) มุ่งมั่นที่จะต่อยอดความสำเร็จจากการทำงานร่วมกันในปีแรก อาทิ โครงการเปิดเผยข้อมูลในมหาสมุทรของ SFP (SFP's Ocean Disclosure Project) โครงการปกป้องสิ่งมีชีวิตในทะเล (Protecting Ocean Wildlife Initiative) การกำหนดให้ผู้ผลิตสินค้าประมงเข้าร่วมในโครงการปรับปรุงการทำประมง (Fishery Improvement Projects: FIPs) และการประชุมโต๊ะกลมด้านห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Roundtables: SRs) รวมถึงการใช้ระบบ Seafood Metrics System ของ SFP ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าประมงตลอดห่วงโซ่อุปทาน ความสำเร็จของการดำเนินงานร่วมกันก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลผ่านกระบวนการตรวจสอบ การส่งเสริมความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทานของบริษัท มีการนำระบบ Universal Fishery Identification System ของ SFP ซึ่งเป็นการใช้รหัสเพื่อระบุชนิดสัตว์น้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก มาใช้ปรับปรุงการตรวจสอบย้อนกลับในห่วงโซ่อุปทานของปูม้า ตลอดจนการส่งเสริมการจัดการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ โดยเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ บริษัทไทยยูเนี่ยนได้ให้คำมั่นว่าจะจัดสรรงบประมาณจำนวน ๗.๒ พันล้านบาท ในการดำเนินการตามแผนความยั่งยืน SeaChange 2030 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ๑๑ ข้อ ด้านการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนทั้งระบบปฏิบัติการของบริษัทและห่วงโซ่อุปทาน